

Learning Lab A

Psykosocialt arbejdsmiljø i danske SMV'er: Hvad er de særlige udfordringer og hvilke brancher og jobtyper er hårdest ramt?

Torsdag den 11. april 2024

På Learning Lab A blev der sat fokus på, hvordan det ser ud med det psykosociale arbejdsmiljø og den mentale sundhed i de danske SMV'er, med særligt fokus på hvilke brancher og jobtyper, der er hårdest ramt, og de bagvedliggende årsager. Med det formål for øje inviterede vi række kyndige fagpersoner til at deltage og dele deres unikke viden og faglige perspektiver.

På dagen blev der holdt oplæg fra følgende nøgleaktører:

IRIS Group: Megatrends og deres betydning for danske SMV'er

Ved vicedirektør Frederik Gaardboe

Arbejdstilsynet: Nyeste tal og tendenser fra Danmarks Nationale undersøgelse af arbejdsmiljø for lønmodtagere (NOA-L)

Ved tilsynschef Anne Mette Rasmussen og psykolog Sidsel Hinsch Olsen

Dansk Sundhedssikring: Præsentation af data om, hvem der tilgår mentale sundhedsydelse, og hvilke brancher/typer jobs der oftest gør det

Ved strategisk sundhedspartner Marianne Jegård Møller

Bispebjerg Hospital, Arbejds- & Miljømedicinsk Afdeling: Præsentation af data fra afdelingen og deling af indsigt i klinisk praksis

Ved overlæge dr.med. Nanna Eller

IRIS Group: Megatrends og deres betydning for danske SMV'er

Ved vicedirektør Frederik Gaardboe

Frederik Gaardboe fra IRIS Group en præsenterede en analyse af, hvordan globale megatrends vil påvirke danske SMV'er i de kommende år. Oplægget fokuserede på de forandringer, som disse megatrends vil medføre for erhvervslivets strukturer og markedsforhold. Gaardboe peger på, at de næste 3-5 år vil byde på store udfordringer, men også nye muligheder, for SMV'er der formår at tilpasse sig de nye vilkår.

Gaardboe fremhævede, at megatrends som teknologiske gennembrud, klimaforandringer, ressourceknaphed og økonomisk usikkerhed vil skabe omfattende ændringer på tværs af forskellige sektorer. Specielt brancher som turisme, medico/sundhed, energi/miljø og fødevarer vil opleve markante skift, som vil kræve, at virksomhederne forholder sig aktivt til ny teknologi, kompetenceudvikling og øget dokumentationskrav for at kunne leve op til nye standarder og reguleringer.

Oplægget indeholdt også en segmentering af SMV'er i forskellige arketyper, hvor hver arketype står over for unikke udfordringer og potentialer i forhold til megatrends. Teknologibaserede startups og driftsorienterede underleverandører blev nævnt som eksempler, hvor den førstnævnte gruppe kan have fordel af nye reguleringer, men samtidig kæmper med adgang til risikovillig kapital og forretningsmæssig sparring. De driftsorienterede underleverandører derimod, står over for udfordringer som langsom tilpasning til ny teknologi og høje omkostninger ved at opfylde nye krav.

På baggrund af disse indsigter understregede Gaardboe behovet for målrettede erhvervsfremmeinitiativer. Det er afgørende at tilbyde støtte til innovation, opkvalificering, og rådgivning om forretningsudvikling, så danske SMV'er kan navigere i en tid præget af hastige globale forandringer. Oplægget konkluderede, at en dyb forståelse af megatrends og en aktiv tilpasning til dem vil være afgørende for, at danske SMV'er kan forblive konkurrencedygtige og fortsætte deres vækst i fremtiden.

Læs mere om megatrends [her](#)

NECTO

Arbejdstilsynet: Nyeste tal og tendenser fra Danmarks Nationale undersøgelse af arbejdsmiljø for lønmodtagere (NOA-L)

Ved tilsynschef Anne Mette Rasmussen og psykolog Sidsel Hinsch Olsen

Anne Mette Rasmussen og Signe Kofoed Sørensen fra Arbejdstilsynet præsenterede resultaterne fra den seneste nationale overvågning af arbejdsmiljøet blandt danske lønmodtagere (NOA-L) i 2023. Oplægget gav indblik i, hvordan det psykiske og fysiske arbejdsmiljø udvikler sig blandt lønmodtagere i Danmark, og hvordan disse data bruges til at forme Arbejdstilsynets indsatser. Data fra undersøgelsen anvendes også til forskning, særligt i forhold til at forstå sammenhængen mellem arbejdsmiljøpåvirkninger og helbredssekvenser.

Oplægget fremhævede blandt andet de NOA-L nedslagspunkter, som dækker relationer med ledelse, selvoplevet stress og forekomsten af krænkende handlinger som vold, trusler og seksuel chikane. Mht. Brancheforskelle viste resultaterne for 2023 blandt andet, at rengøring- samt restaurationsbranchen lå over gennemsnittet i selv vurderet arbejdsrelateret stress. 28% af lønmodtagere i restaurationsbranchen rapporterede at have oplevet diskrimination eller forskelsbehandling indenfor det seneste år, hvilket er markant over gennemsnittet på 15,6%. Endvidere er kvinder i restaurationsbranchen det segment, der er hårdest ramt af seksuel chikane.

Tallene fra byggebranchen viste en interessant tendens, hvor denne gruppe lå over gennemsnittet mht. lederstøtte om vanskelige arbejdsforhold samt undergennemsnittet i selvvurderet stress og diskrimination. Dette er bemærkelsesværdigt, da byggebranchen ofte er kendetegnet ved hårde fysiske arbejdsforhold og begrænset adgang til HR-støtte. Oplægsholderne rejste i den forbindelse spørgsmålet om, hvorvidt disse resultater kunne afspejle en særlig kultur i byggebranchen, hvor det muligvis ikke er lige så udbredt at italesætte utilfredsstillende arbejdsituationer som i andre sektorer. Dette kan åbne for en diskussion om, hvorvidt den lavere rapportering af stress og diskrimination i virkeligheden dækker over en tendens til ikke at sige fra.

Oplægget understregede betydningen af regelmæssig overvågning af arbejdsmiljøet for at sikre, at Arbejdstilsynet kan handle effektivt på de udfordringer, som danske lønmodtagere står overfor i deres daglige arbejdsliv.

NECTO

Dansk Sundhedssikring: Præsentation af data om, hvem der tilgår mentale sundhedsydelser, og hvilke brancher/typer jobs der oftest gør det

Ved strategisk sundhedspartner Marianne Jegård Møller

Marianne Jegård Møller fra Dansk Sundhedssikring præsenterede en analyse af virksomhedens udvikling inden for mentale sundhedsydelser, med særligt fokus på data omkring skadesfrekvenser, branchefordelinger, og demografiske mønstre. De nyeste tal viser en stigning på efterspørgslen af mentale sundhedsydelser med 40% på fire år. Denne stigning viser en tendens til, at både virksomheder og ansatte i stigende grad anerkender vigtigheden af mental sundhed som en del af deres sundhedsforsikring.

Præsentationen viste, hvordan forskellige brancher benytter sig af disse ydelser. Sektorer som sundhedsvæsenet, undervisning og finans er de mest aktive, når det kommer til at søge hjælp for mentale udfordringer. Omvendt er der brancher, hvor den mentale sundhed synes at fylde mindre, såsom i bygge- og

anlægssektoren, vandforsyning-/kloakvæsenet samt hotel- og restaurationsbranchen, der har de laveste henvendelsesrater. En anden vigtig observation var den demografiske fordeling af, hvem der benytter sig af mentale sundhedsydelse. Yngre kvinder er den gruppe, der hyppigst efterspørger mentale sundhedsydelse med en henvendelsesrate på 9,1% sammenlignet med 2,1% af ældre mænd. Årsagerne til disse branchemæssige og demografiske forskelle kan ikke endegyldigt konkluderes, men kan indikere et muligt mindre behov, eller en mindre opmærksomhed på mental sundhed, afhængigt af arbejdsområdet.

Samlet set peger præsentationen på, at mental sundhed bliver en stadig vigtigere del af arbejdspladsens tilbud. Dansk Sundhedssikring ser derfor en udfordring i at tilpasse og udvikle deres ydelser, så de kan imødekomme den stigende efterspørgsel fra forskellige brancher og grupper i samfundet.

NECTO

Bispebjerg Hospital, Arbejds- & Miljømedicinsk Afdeling: Præsentation af data fra afdelingen og deling af indsigt i klinisk praksis

Ved overlæge dr.med. Nanna Eller

Nanna Eller fra Arbejds- og Miljømedicinsk Afdeling på Bispebjerg og Frederiksberg Hospital præsenterede et indblik i udviklingen af patienter med psykiske symptomer i arbejds- og miljømedicinsk regi. Statistikker over patientdiagnoser viser en stigende andel af patienter, der henvender sig med psykiske diagnoser, fra 8% i 2009 til 25% i 2023.

I præsentationen blev der fremlagt data om de brancher, der i 2023 har henvendt sig mest med psykiske diagnoser. Sammenlignet med tidligere år er der sket ændringer i, hvilke brancher der søger hjælp, og hvor mange tilfælde der er registreret. I 2023 var de brancher, der hyppigst henvendte sig, det pædagogiske område samt sundheds- og plejesektoren. Det pædagogiske område, som inkluderer pædagoger, lærere og lignende professioner, udgjorde 21% af alle henvendelser, hvilket dog er et fald fra 2018, hvor denne gruppe udgjorde 32%. Sundheds- og plejesektoren har oplevet en stigning i henvendelser fra 12% i 2018 til 17% i 2023, hvilket understreger en stigende bekymring for psykisk arbejdsmiljø inden for disse erhverv.

På den anden side ser vi brancher som produktion og transport samt politi og fængsel, der henvender sig mindst. Produktion og transport udgjorde kun 2% af

henvendelserne i 2023, hvilket er en lille stigning fra 2018, hvor de også lå lavt. Poli og fængsel oplevede et markant fald i henvendelser fra 7% i 2018 til kun 2% i 2023. Dette kan tyde på enten en forbedring i det psykiske arbejdsmiljø i denne sektor eller en forskydning i, hvordan psykiske problemer håndteres uden for arbejdsmedicinsk regi. Generelt viser dataene, at der er store forskelle i, hvor meget de forskellige brancher henvender sig, hvilket kan afspejle både sektorernes psykiske belastning og deres adgang til eller tillid til arbejdsmedicinske ydelser. Mens nogle sektorer som sundhed og pleje oplever en stigende belastning og derfor søger mere hjælp, er andre, som produktion og transport, stadig relativt sjældne gæster i den arbejdsmedicinske sammenhæng, når det handler om psykiske problemer.

Præsentationsslides findes her:

[Megatrends, IRIS group](#)

[NOA-L, Arbejdstilsynet](#)

[Hvem tilgår mentale sundhedsydelser?, Dansk sundhedssikring](#)

[Patienter med psykiske symptomer, Arbejds- og Miljømedicinsk Afdeling, Bispebjerg Hospital](#)

Deltagerliste:

Anne Mette Rasmussen, Arbejdstilsynet
Anne Sofie Thorup, Sammen om Mental Sundhed
Cecilie Obel, Necto
Christian Døsing Sørensen, Necto
Dara Hjorth, Necto
Emilie Løvenstein Vegeberg, Sammen om Mental Sundhed
Eva Jakobsen, Necto
Flemming Pedersen, Direktør
Frederik Gaardboe, IRIS Group
Hans Jørgen Limborg, RUC
Ly Lykke Møller, NFA
Jesper Kristiansen, NFA
Johan Høy Jensen, Team Arbejdsliv
Julie Engelund Sander, Velliv
Maria Haukrogh, Velliv Foreningen
Marianne Jegård Møller, Dansk Sundhedssikring
Martha Louise Kjærbye, PFA
Mie Roesen Rasbech Jensen, Forsikring og Pension
Morten Bundgaard, Forsikring og Pension
Morten Mølgaard Jensen, Necto
Nanna Hurwitz Eller, Bispebjerg Hospital
Signe Kofoed Sørensen, Arbejdstilsynet
Signe Tønnesen Bergmann Lederne
Yun Ladegaard, Necto